УДК 336.22:330.3

Функції оподаткування у ринковій економіці

Студзинський Олег,
здобувач вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Зінченко Олександр,
здобувач вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Анотація: *У тезах розглянуто сутність та значення оподаткування у ринковій економіці. Визначено основні функції податків, зокрема фіскальну, регулювальну, соціальну та контрольну, а також їх роль у формуванні доходів державного бюджету та впливі на економічні процеси. Обґрунтовано значення ефективної реалізації функцій оподаткування для забезпечення фінансової стабільності держави та соціально-економічного розвитку.*
Ключові слова: *оподаткування, податки, функції податків, фіскальна функція, державний бюджет, ринкова економіка.*

Оподаткування є важливим інструментом фінансової системи держави та є одним із методів впливу на економічні процеси у ринковій економіці. Податки забезпечують формування доходів державного бюджету та слугують механізмом перерозподілу фінансових ресурсів у суспільстві. Вони виконують функції, що відображають економічну сутність податків а також їхню роль у підтримці фінансової стабільності держави та соціально-економічного розвитку країни.

Зокрема, функції податків розглядаються як зовнішній прояв їх внутрішньої економічної природи та форми перерозподілу доходів між державою і суб'єктами господарювання [1]. Через функції податків розкривається їх значення у формуванні державних фінансових ресурсів, регулюванні економічних процесів та підтриманні соціальної стабільності.

Головна функція податків - фіскальна, що проявляється у формуванні доходів бюджету та забезпеченні держави необхідними фінансовими ресурсами для її функціонування. Податки акумулюють частину доходів громадян і підприємств, які задіюються для фінансування охорони здоров'я, освіти, соціальних програм, оборони та розвитку інфраструктури [2]. Фіскальна функція є базовою, оскільки створює матеріальну основу існування країни.

Функція регулювання податків проявляється через вплив держави на економічну діяльність через зміну ставок податків, встановлення пільг або спеціальних режимів оподаткування. Законодавство визначає, що податкові пільги та ставки можуть застосовуватися для стимулювання розвитку певних галузей, підтримки підприємництва, модернізації виробництва та залучення інвестицій [3]. Це дає змогу державі активно впливати на економічні процеси та сприяти сталому розвитку.

Контролююча функція податків спрямована на забезпечення своєчасної сплати податків та дотримання податкового законодавства. Завдяки податковому контролю держава може перевіряти сплату податків та їх правильність нарахування, виявляти порушення та запобігати ухиленню від сплати податків, що забезпечує прозорість економічних відносин і повноту надходжень до бюджету [3].

Соціальна функція податків полягає у забезпеченні соціальної справедливості та перерозподілі доходів між різними соціальними групами населення. Податки дозволяють державі підтримувати малозабезпечені верстви населення, зменшувати диференціацію доходів і забезпечувати фінансування соціальних програм. Зокрема, через систему податкових пільг, трансфертів і субсидій держава забезпечує соціальну підтримку громадян і сприяє покращенню їхнього життєвого рівня [2].

Таким чином, податки є комплексним інструментом державного управління, який виконує фіскальні, регулювальні, соціальні та контрольні функції. Ефективне виконання податками своїх функцій забезпечує фінансову стабільність держави, стимулює економічний розвиток, підтримує соціальну рівновагу та сприяє підвищенню добробуту населення.

Список використаних джерел:

1. Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. Фінанси: навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, 2018. С. 68. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3fmb_finan/Finansy.-Volokhova.pdf
2. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17

Abstract: *The theses examine the essence and role of taxation in a market economy. The main functions of taxes, including fiscal, regulatory, social and control functions, are identified, as well as their role in the formation of state budget revenues and their influence on economic processes. The importance of effective implementation of tax functions for ensuring the financial stability of the state and socio-economic development is substantiated.*

Keywords: *taxation, taxes, tax functions, fiscal function, state budget, market economy.*

Науковий керівник:
Бурковська А.В.,
канд. екон. наук, доцентка
кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет